

Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Prawa Karnego

DPK-II.050.7.2025

Warszawa, 08 maja 2025 r.

Pani

[Redacted]
[Redacted]

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z dnia 21 lutego 2025 r., dotyczącej poprawy przeprowadzenia stronie dowodu, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w petycji nie wskazano, którego aktu prawnego albo której procedury, miałyby dotyczyć zaproponowane regulacje. Ocena Pani postulatów została zatem dokonana przede wszystkim w kontekście procedury cywilnej.

Na gruncie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, z późn. zm.), dalej „KPC”, strona nie ma możliwości składania wniosków dowodowych za pośrednictwem „formatek” zawartych na stronie internetowej, czy poprzez drogę mailową. Dlatego też, w postępowaniu cywilnym nie jest zasadna regulacja pozwalająca stronie na wybór referenta lub jednostki organizacyjnej, przez którą prawdopodobnie należy rozumieć wydział – z treści petycji nie wynika bowiem o jaką jednostkę organizacyjną chodzi.

Odnośnie postulatu składania dowodów elektroniczną drogą, wypada wskazać, że w celu usprawnienia postępowania sądowego, również w zakresie przeprowadzania dowodu, ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o *zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1860), z dniem 14 marca 2024 r. dokonano nowelizacji KPC, między innymi poprzez wprowadzenie instytucji posiedzenia zdalnego. Ustawodawca przewidział możliwość zarządzenia rozprawy zdalnej z urzędu oraz na wniosek osoby chcącej uczestniczyć w postępowaniu w sposób zdalny.

Dopuszczono również stronie, zgodnie z art. 235¹ KPC, już na etapie składania wniosku o przeprowadzenie dowodu, możliwość wskazania, czy domaga się przeprowadzenia dowodu w ramach posiedzenia zdalnego. Ponadto, nowelizacją objęto przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka, w taki sposób, że osoba wezwana do złożenia zeznań, po otrzymaniu wezwania do osobistego stawiennictwa w siedzibie sądu – może złożyć wniosek o przesłuchanie jej w trybie zdalnym.

Należy również podkreślić, że aktualnie trwają prace zmierzające do uwzględnienia postulatu w zakresie wprowadzenia rozwiązania przewidującego elektroniczne wnoszenie pism sądowych. Minister Sprawiedliwości powołał Interdyscyplinarny zespół do spraw wdrożenia nowoczesnych technologii i od grudnia 2024 r. trwają prace, których celem jest utworzenie cyfrowego sądu przyjaznego dla użytkowników, umożliwiającego doręczenia pism, czy przeglądanie akt sprawy za pomocą np. telefonu komórkowego albo komputera. Jego realizacja wymaga szeregu zmian legislacyjnych i organizacyjnych, a przede wszystkim projektowych w zakresie działań informatycznych. Projekt „Cyfrowy Sąd”, którego zakończenie planowane jest do 2029 r., przewiduje m.in. elektroniczne wnoszenie pism, hybrydyzację akt, cyfrowy obieg dokumentów i cyfrowe procedury, w ramach których sędziowie będą pracować na dokumentach elektronicznych. System powstały w wyniku projektu ma być połączeniem obecnie funkcjonujących portali sądowych, które nie są ze sobą kompatybilne i wymagają oddzielnego logowania. Tym samym, należy uznać, że we wskazanej perspektywie czasowej, po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych działań, postulowane obecnie rozwiązania w odniesieniu do elektronicznego składania dowodów zostaną zasadniczo uwzględnione.

Aby możliwe było osiągnięcie założonego celu, prowadzone są prace legislacyjne, uwzględniające aktualne uwarunkowania prawne i techniczne. Obecnie przepisy KPC przewidują model doręczenia elektronicznego o ograniczonym zastosowaniu. Zgodnie z art. 131¹ § 1 KPC, sąd dokonuje doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (doręczenie elektroniczne), jeżeli adresat wniósł pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Doręczenia elektroniczne przewidziane w art. 131¹ KPC zostały powiązane z kontami tworzonymi na potrzeby konkretnych postępowań sądowych, nie zaś z posiadanymi przez strony i uczestników kontami poczty elektronicznej.

Przyjęty model doręczeń elektronicznych znajduje zastosowanie, jeżeli istnieje system teleinformatyczny pozwalający na wnoszenie i doręczanie pism w postępowaniu cywilnym, co ma miejsce w niektórych tylko postępowaniach: elektronicznym postępowaniu upominawczym (powód jest zobowiązany do wnoszenia pism wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 505³¹ § 1 KPC, zaś pozwany – o ile dokona wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu - art. 505³¹ § 2 KPC), w postępowaniu wieczystoksięgowym w odniesieniu do notariusza, komornika oraz naczelnika urzędu skarbowego, którzy składają wniosek o wpis wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 626⁴ § 1 i 1¹ KPC) oraz w postępowaniu rejestrowym w odniesieniu do każdego podmiotu (wnioskodawcy lub uczestnika postępowania), który złożył wniosek za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 694^{3a} KPC). W pełnym zakresie możliwość (i obowiązek) składania pism wyłącznie w systemie teleinformatycznym przewidują przepisy Prawa upadłościowego oraz Prawa restrukturyzacyjnego w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych (Krajowy Rejestr Zadłużonych - KRZ).

Nadmienić należy również, że kodeksowa regulacja doręczeń elektronicznych została uzupełniona o rozwiązanie zawarte w art. 131^{1a} KPC, pozwalające na wykorzystanie Sądowego Portalu Informacyjnego na potrzeby doręczeń elektronicznych, przy czym przepis ten umożliwia dokonywanie doręczeń elektronicznych tylko w odniesieniu do wąskiej grupy podmiotów, stanowiąc, że w razie niemożności doręczenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu, prokuratorowi, organowi emerytalnemu określonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe, wyłącznie poprzez umieszczenie ich treści w portalu informacyjnym w sposób umożliwiający uzyskanie przez odbiorcę dokumentu potwierdzającego doręczenie (§ 1).

Należy też wskazać na przepis art. 131² KPC, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., i przewiduje możliwość dokonywania doręczeń w drodze elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1045), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy, a w przypadku braku takiego adresu - na adres do doręczeń elektronicznych powiązany z kwalifikowaną usługą

rejestrowanego doręczenia elektronicznego, z którego adresat wniósł pismo. Tego rodzaju doręczenia można dokonać wobec strony będącej osobą fizyczną tylko wtedy, gdy wniósł ona pismo z adresu do doręczeń elektronicznych albo wskazała ten adres jako adres do doręczeń. Nie dotyczy to doręczeń dla przedsiębiorców wpisanych do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, gdyż w ich przypadku adresami do doręczeń są adresy ujawnione w bazie. Regulacje te odnoszą się do doręczania i odbioru korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej.

Z kolei, art. 131^{1a} KPC umożliwia w postępowaniu cywilnym doręczanie pism sądowych bądź też innych pism lub dokumentów nie pochodzących od sądu, jeśli sąd dysponuje ich kopią w wersji elektronicznej, przez umieszczenie ich treści w portalu informacyjnym (dalej „PI” albo „portal”) funkcjonującym w sądach powszechnych. Rozwiązania przewidziane w tym przepisie ograniczają się jedynie do dokonywania przez sąd, za pośrednictwem portalu, doręczeń podmiotom wymienionym w tym przepisie, a zatem do komunikacji jednostronnej. Natomiast obecnie możliwości techniczne PI pozwalają na dwustronną komunikację elektroniczną z sądem. Warto zatem z nich skorzystać i wprowadzić odpowiednie rozwiązania prawne. Ze względu na to, że planowane rozwiązania będą wpływały na funkcjonowanie rozwiązań teleinformatycznych, w tym systemów repertoryjno-biurowych, zachodzi potrzeba wprowadzania ich w sposób stopniowy. Pozwoli to na należyte dostosowanie narzędzi informatycznych do pojawiających się potrzeb i zapewni bezpieczeństwo w ich funkcjonowaniu, jak również umożliwi sądom i wymienionym podmiotom sukcesywne wdrożenie w nowe rozwiązania techniczne i legislacyjne.

Osiągnięcie opisanych celów wymaga przede wszystkim wprowadzenia do KPC normy prawnej wskazującej na sytuacje, w których pismo procesowe wnosi się przez PI. Aktualnie jest przygotowywany przez Departament Legislacyjny w Ministerstwie Sprawiedliwości projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (UDER5). W projekcie tym proponuje się, aby pismo podlegało wniesieniu za pośrednictwem PI, gdy przepis ustawy będzie o tym stanowił, przy jednoczesnym wskazaniu, że pismo w takim przypadku uważa się za wniesione z chwilą jego umieszczenia w PI (projektowany art. 125¹ § 1 KPC). Uznano przy tym za zasadne, aby w pierwszej kolejności zobowiązać do wnoszenia pism procesowych do sądu za

pośrednictwem PI adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych, Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej oraz prokuratorów. Obowiązek ten będzie dotyczył określonych w ustawie pism procesowych (projektowany art. 125¹ § 2 KPC), przy czym będzie on ustępował rozwiązaniom funkcjonującym w systemach teleinformatycznych obsługujących postępowanie cywilne, w szczególności obsługujących postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne (art. 216a ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe, Dz. U. z 2024 r. poz. 794, z późn. zm. oraz art. 196a ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne, Dz. U. z 2024 r. poz. 1428, z późn. zm.).

Dla wdrożenia systemu teleinformatycznego, który obsługiwałby wnoszenie i doręczanie pism dla stron wszystkich postępowań cywilnych, kluczowe znaczenie ma art. 155 ust. 7 ustawy o doręczeniach elektronicznych, który stanowi, że sądy i trybunały, komornicy, prokuratura, organy ścigania i Służba Więzienna są obowiązane stosować przepisy ustawy w zakresie doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej od dnia 1 października 2029 r. Oznacza to, że sądy objęte są czasową derogacją do dnia 1 października 2029 r. – datą planowanego zakończenia projektu „Cyfrowy sąd”.

Ponadto, zgodnie z art. 155 ust. 8 ustawy o doręczeniach elektronicznych, Minister Sprawiedliwości, mając na uwadze warunki techniczne i organizacyjne oraz konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, może określić, w drodze rozporządzenia, terminy, od których w postępowaniach w sprawach z poszczególnych zakresów albo w poszczególnych sądach pismo procesowe będzie można wносить także na adres do doręczeń elektronicznych sądu, a organy procesowe będą mogły dokonywać doręczeń na adresy do doręczeń elektronicznych wpisane do bazy adresów elektronicznych lub na adresy powiązane z kwalifikowaną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego, za pomocą której wniesiono pismo, jeżeli adres do doręczeń elektronicznych strony albo uczestnika postępowania nie został wpisany do bazy adresów elektronicznych, albo za pokwitowaniem przez operatora wyznaczonego w ramach publicznej usługi hybrydowej.

Z poważaniem

Jakub Kalbarczyk

Zastępca Dyrektora

Departament Prawa Karnego

/podpisano elektronicznie/